

LLEI XX/2024, DE XXX, D'ALTA MUNTANYA

Índex

Títol I. Disposicions generals

Article 1. Objecte

Article 2. Àmbit territorial d'aplicació

Article 3. Finalitats

Article 4. Principis

Títol II. De l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya.

Article 5. Naturalesa i seu

Article 6. Funcions

Títol III. Del Pla d'Actuacions Estratègiques

Article 7. El Pla d'Actuacions Estratègiques

Article 8. Procediment d'elaboració, tramitació i aprovació del Pla d'Actuacions Estratègiques

Article 9. L'actuació estratègica

Article 10. Execució de les actuacions estratègiques.

Article 11. Finançament de les actuacions estratègiques

Article 12. Informe de seguiment del desenvolupament del Pla d'Actuacions Estratègiques

Títol IV. Dels instruments de governança

Article 13. El Consell General de l'Alta Muntanya

Article 14. Grups de treball, comissions i taules sectorials

Article 15. Entitats territorials de referència

Article 16. Instruments de cooperació territorial

Article 17. Col·laboració amb l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran

Disposició addicional única

Disposició derogatòria única

Disposicions finals

Primera.

Segona.

Tercera.

Quarta.

Preàmbul

I

La Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya va establir i determinar, per primera vegada, un règim jurídic específic per a les comarques i les zones de muntanya. El punt de partida de la iniciativa legislativa original va ser la constatació que l'alta muntanya constituïa un territori que “no havia assolit el mateix grau de desenvolupament que la resta del Principat i que patia una forta regressió socio-econòmica i demogràfica”.

En conseqüència, l'objectiu últim de la llei era “igualar les condicions de vida de tots els habitants i evitar l'emigració”. Es tractava, doncs, d'una llei de foment i d'equilibri territorial que volia promoure una aproximació integrada –o, en tot cas, multisectorial– de l'acció pública, diferenciada per raó d'una realitat que es reconeixia específica i diferenciada.

La Llei 2/1983 no ha estat modificada substancialment des de l'any 1983, i el seu desplegament reglamentari s'ha realitzat, essencialment, a través del Decret 566/1983, de 7 de desembre i el Decret 84/1984, a més dels diversos Plans comarcals de muntanya que es van aprovar entre finals dels anys vuitanta i al llarg dels anys noranta.

En aquestes quatre dècades, però, el context social, econòmic i institucional ha canviat de forma substancial. Els territoris de l'alta muntanya han experimentat canvis importants, en tots els aspectes, que han modificat el marc original.

El nivell d'infraestructures de comunicació i d'equipaments ha millorat fortament. La caiguda demogràfica, tot i que no ha estat superada, ha perdut intensitat. S'ha produït un procés intens de terciarització de l'economia, principalment per causa del turisme i una disminució del pes de les activitats agràries i l'explotació dels recursos naturals. Més recentment, s'ha produït la irrupció de les telecomunicacions en la nostra vida quotidiana, canvi que ha suposat una veritable revolució i que obre una finestra d'oportunitat estratègica per a uns territoris que han tingut, de sempre, un important hàndicap físic en matèria de comunicacions.

En altres àmbits, les transformacions han estat igualment considerables. En el període de vigència de la llei i en el camp polític i administratiu, s'ha produït l'entrada del nostre país a la Unió Europea, fet que ha suposat canvis d'una enorme transcendència; s'ha desplegat l'organització comarcal i, més recentment, de forma encara incompleta, la constitució de les vegueries; s'ha enfortit el règim especial de l'Aran; i s'ha desplegat sectorialment i territorialment l'administració de la Generalitat.

En el territori, s'han declarat nombrosos espais naturals protegits i s'han desplegat els corresponents equips de gestió. S'han creat nous òrgans de proximitat, com l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran (IDAPA), que han obert un espai de trobada, acompanyament i governança en el seu àmbit territorial; i un sentit de pertinença a un àmbit i una realitat pirinenca més enllà de la comarca.

Finalment, durant el temps transcorregut, han passat a formar part del nostre marc mental i de treball un seguit d'aspectes que en la dècada dels vuitanta eren del tot absents. El concepte de desenvolupament sostenible, les polítiques ambientals, les polítiques de paisatge, la planificació territorial i estratègica, el concepte de governança i de participació ciutadana, les exigències de

transparència i bon govern dels poders públics, el tractament de la diversitat, la descarbonització, la digitalització i molts altres temes que avui dia formen part de la nostra realitat i que han generat noves maneres de treballar i de prendre les decisions. En resum, han aparegut nous reptes i també nous objectius que el legislador dels anys 80 no podia ni imaginar.

II

Malgrat els canvis experimentats, existeixen encara especificitats dels territoris de l'alta muntanya que poden comprometre l'objectiu de l'equilibri territorial i també, encara, hi ha recursos i oportunitats que no s'aprofiten prou. Els territoris de l'alta muntanya comparteixen amb el conjunt de territoris rurals alguns indicadors com, per exemple, la baixa densitat de població o l'elevat pes relatiu del sector primari. Així i tot, existeixen un conjunt d'especificitats que, per confluència i simultaneïtat, caracteritzen i diferencien la realitat dels territoris d'alta muntanya en relació a la resta del món rural.

Els territoris d'alta muntanya es caracteritzen pel seu baix pes demogràfic en relació al conjunt del territori, característica que es tradueix en una massa crítica insuficient per fer possible la proximitat de determinats serveis especialitzats, la generació de determinats projectes econòmics, o la retenció de capital humà al territori.

Així mateix, són territoris que presenten un poblament atomitzat, en assentaments dispersos, i de petita dimensió, alhora que s'hi adverteix una dinàmica de concentració creixent de la població en les poblacions de fons de vall i les capitals de comarca.

Una altra de les especificitats d'aquests territoris són les dificultats orogràfiques limitadores de les comunicacions i de l'establiment de sòl residencial o d'activitat econòmica. Cal recordar que el pendent mitjà dels territoris d'alta muntanya és superior al 30% i que l'altitud i el clima comporten també dificultats que no són menors. Igualment, en l'apartat dels hàndicaps, s'ha d'esmentar la seva llunyania respecte les grans urbs i corredors d'activitat socioeconòmica del país, això és, la seva posició perifèrica en el conjunt del territori.

Quant a l'estructura econòmica, són territoris en què, malgrat el pes del sector primari, es troben polaritzats per una forta terciarització de l'activitat econòmica i l'ocupació, amb un elevat pes relatiu del sector turístic i un elevat percentatge dels empleats i empleades públics en el conjunt de les persones ocupades, cosa que el diferencia del conjunt del món rural.

Per altra banda, es tracta de territoris molt rics en recursos naturals i en patrimoni, els quals presten uns serveis ecosistèmics que són d'interès nacional i suposen una oportunitat de desenvolupament no prou aprofitada. La muntanya acumula la major part dels espais naturals protegits i del sòl forestal, incloses les pastures, amb un elevat pes de la titularitat pública del sòl forestal que és un tret definidor d'aquest territori i que obre oportunitats de gestió pública del territori a gran escala que convindria aprofundir.

Així mateix, una de les especificitats dels territoris d'alta muntanya és la seva posició transfronterera, que s'ha d'entendre, també, com una oportunitat.

Finalment, és important assenyalar que els territoris d'alta muntanya presenten una vulnerabilitat molt elevada davant del canvi climàtic, fet que pot comportar canvis importants en el seu model econòmic i que pot tenir una gran repercussió sobre el conjunt del país pels serveis ecosistèmics que li proveeix, entre els quals l'aigua. Això obliga a un gran esforç d'adaptació, per exemple en la reconversió de les estacions d'esquí en estacions de muntanya, però també obre algunes oportunitats com el retorn d'una agricultura d'alt valor afegit que no serà possible en altres parts del territori.

Per tot el que s'ha expressat, es considera necessari establir un marc normatiu que reconegui aquesta especificitat, que obligui els poders públics a adaptar les polítiques sectorials a aquesta realitat diferenciada i que creï els instruments necessaris per afrontar els reptes d'aquest territori singular i garantir l'equilibri territorial del país.

III

Pel que fa a l'àmbit d'aplicació, la Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya va establir, com a territoris de muntanya, l'Aran, les comarques de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, el Berguedà, la Cerdanya, la Garrotxa, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, el Ripollès i el Solsonès, i els municipis que composaven les zones de muntanya. En total, afectava 300 municipis els quals representaven el 46% de la superfície de Catalunya, el 32% dels municipis i el 4,5% de la població del país.

Aquesta llei redueix aquell àmbit territorial d'aplicació amb la voluntat de concentrar l'esforç públic en els territoris més genuïnament de l'alta muntanya, els quals tenen una realitat diferenciada i una estructura administrativa que permet una adequada governança territorial. En concret, deixa sense efecte les zones de muntanya i l'adscripció de la comarca de la Garrotxa a l'àmbit territorial de l'alta muntanya.

D'una banda, es considera que les zones de muntanya no comparteixen els criteris de vulnerabilitat propis de l'alta muntanya i, de l'altra, es considera que el desenvolupament de la nova legislació en matèria de municipis rurals que s'està produint al nostre país reconeix i empara, d'una manera molt més ajustada, la seva realitat. A més, l'experiència demostra que la interlocució i la gestió d'una realitat fortament atomitzada, dispersa i heterogènia, com eren les zones de muntanya, pot ser abordada amb major eficàcia des de la lògica d'un estatut dels municipis rurals que no pas d'una governança territorial com la que propugna la llei de muntanya.

Aquesta llei, doncs, delimita com àmbit territorial de l'alta muntanya sobre el qual s'apliquen les seves disposicions, el format per les entitats territorials de l'Aran i de les comarques de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, el Berguedà, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, el Ripollès i el Solsonès. Aquest àmbit es defineix pels criteris físics i demogràfics que s'estableixen en la pròpia llei i afecta 144 municipis els quals representen el 15,2 % dels municipis de Catalunya, el 28,3 % de la superfície del país i l'1,99 % de la població catalana.

No obstant això, atenent a criteris de posició territorial i d'estructura econòmica, es constata l'existència d'un subàmbit territorial constituït per l'Aran i la demarcació veguerial de l'Alt Pirineu -que inclou les comarques de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Pallars Jussà i el Pallars Sobirà-, sobre el qual la llei estableix la necessitat de prestar una atenció especial i, en conseqüència, determina que el Pla d'Actuacions Estratègiques ha de contenir una secció

específica amb les actuacions estratègiques per al desenvolupament d'aquest subàmbit territorial.

Així mateix, cal tenir present que la definició de l'àmbit territorial de l'alta muntanya s'entén sens perjudici de la condició de zona desafavorida de muntanya determinada per Directiva 75/268/CEE del Consell, de 28 de abril de 1975, sobre l'agricultura de muntanya i de determinades zones desafavorides, i de la seva normativa de transposició.

IV

Pel que fa als instruments, la Llei crea l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya el qual es configura com una unitat integrada en el departament competent en matèria de territori i estableix que la seu d'aquesta unitat ha d'estar situada en la demarcació veguerial de l'Alt Pirineu.

S'atribueixen a l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya les funcions d'elaborar un Pla d'Actuacions Estratègiques amb caràcter sexennal, així com impulsar i coordinar el seu desplegament; d'exercir d'oficina tècnica de projectes i actuacions estratègiques; de gestionar un dispositiu d'observatori dels territoris de l'alta muntanya i de coordinar i gestionar els instruments de governança que estableix aquesta llei.

La funció d'oficina tècnica de projectes i actuacions estratègiques inclou, entre d'altres, la detecció, selecció i proposta d'aquelles actuacions amb major potencial transformador, l'elaboració de la memòria tècnica i econòmica necessària perquè aquestes passin d'una idea a un projecte concret i detallat i l'elaboració de la proposta del Pla d'Actuacions Estratègiques. També la direcció i coordinació de l'execució d'aquelles actuacions estratègiques que hagin estat aprovades pel Govern i que tinguin un caràcter interdepartamental, això és, que requereixen de la participació de més d'un departament de la Generalitat de Catalunya.

La funció d'observatori dels territoris d'alta muntanya té per objecte escoltar el territori, detectar de manera objectiva les principals disfuncions i necessitats, i avaluar l'aplicació de les polítiques públiques en l'àmbit de l'alta muntanya per tal de garantir que aquestes polítiques s'ajusten a la realitat d'aquest territori i són efectives. En aquest sentit, la llei estableix que l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya ha d'informar els processos normatius, de planificació i de programació per garantir que es tenen en compte les especificitats dels territoris de l'alta muntanya i que amb periodicitat anual i amb caràcter públic, s'ha d'elaborar un informe de conclusions amb l'objectiu d'informar de la realitat dels territoris de l'alta muntanya als poders públics més directament concernits.

El nou Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya no pretén, en cap cas, substituir l'acció territorial dels diferents departaments de la Generalitat en l'àmbit territorial de l'alta muntanya. El que fa és posar l'accent en allò que és important i necessari, i que no troba un encaix en l'agenda ordinària de les administracions sectorials.

V

La nova figura del Pla d'Actuacions Estratègiques substitueix la dels plans comarcals de muntanya de la Llei 2/1983, els quals es deroguen de manera expressa. Es parteix de la constatació que, avui dia, les necessitats ordinàries i sectorials ja tenen altres espais de planificació i que és important concentrar l'esforç de les administracions en aquelles actuacions

fortament transformadores, realment estratègiques per avançar en els objectius d'aquesta llei. L'objectiu és evitar la dispersió i el solapament de les actuacions, la insuficiència de recursos i la manca d'ambició; i garantir una correcta prioritització i coordinació d'aquelles que es considera estratègiques.

El Pla d'Actuacions Estratègiques es gesta en el territori, en el marc dels espais de governança que estableix aquesta llei; es formula amb caràcter sexennal, amb voluntat d'independitzar-lo dels cicles electorals; i compromet el Govern, que és qui l'aprova, pel que fa al finançament o cofinançament de les accions que hi són incloses. Els departaments de la Generalitat de Catalunya han de participar en l'elaboració del Pla i col·laborar en la seva execució.

VI

Pel que fa a la governança, la llei enforteix la participació dels principals actors del territori en el disseny de les polítiques de muntanya i el seu desplegament.

En primer lloc, modifica les funcions del Consell General de l'Alta Muntanya el qual passa de ser un òrgan merament consultiu a un òrgan de participació i de decisió. En concret, es preveu la seva intervenció en la selecció d'actuacions amb vocació estratègica realitzada per l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya, d'aprovar provisionalment el Pla d'Actuacions Estratègiques i elevar-lo al Govern per a la seva aprovació definitiva, així com aprovar l'informe anual de seguiment del Pla d'Actuacions Estratègiques i l'informe anual de conclusions elaborats per l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya.

En segon lloc, estableix que, amb caràcter general, la detecció d'actuacions de potencial interès i l'elaboració de la memòria de les actuacions amb vocació estratègica s'ha de fer a partir de grups de treball, comissions o taules sectorials creades ad hoc i amb la participació dels principals actors i departaments implicats.

En tercer lloc, reconeix la comarca com la unitat bàsica de referència, de gestió i de governança per al desplegament d'aquesta llei i estableix la figura d'un conveni per finançar actuacions d'impuls local no incloses al Pla d'Actuacions Estratègiques però que estan alineades amb les finalitats d'aquesta llei i tenen un interès públic acreditat.

L'Aran, d'acord amb els termes fixats per la legislació reguladora del seu règim jurídic especial, es relaciona de manera bilateral amb els òrgans centrals del Govern i de l'Administració de la Generalitat per la qual cosa, aquest instrument de cooperació territorial s'ha de formular en el marc d'aquest règim especial.

Finalment, determina que l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya i l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran han d'establir els mecanismes de coordinació i col·laboració necessaris en l'elaboració i execució del Pla d'Actuacions Estratègiques i en la consecució de les finalitats d'aquesta llei.

Per tot això, i d'acord amb l'article 130.2 i 148 de la Constitució Espanyola, dins l'àmbit de competència de la Generalitat de Catalunya en matèria de tractament especial de zones de muntanya, en els termes de l'article 46.4 i 149.1 de l'Estatut d'autonomia, es procedeix a dictar la present llei d'alta muntanya.

Títol I. Disposicions generals

Article 1. Objecte

L'objecte d'aquesta llei és establir un marc normatiu propi per a l'àmbit territorial de l'alta muntanya que permeti avançar en l'equilibri territorial a partir de nous instruments i d'un nou model de governança tot tenint en compte les especificitats que singularitzen aquest àmbit, però també la realitat de les diferents entitats territorials que el conformen.

Article 2. Àmbit territorial d'aplicació

1. Les disposicions d'aquesta llei s'apliquen a l'àmbit territorial de l'alta muntanya el qual està format per les entitats territorials de l'Aran i de les comarques de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, el Berguedà, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, el Ripollès i el Solsonès.

2. L'Aran i les comarques que integren l'àmbit territorial de l'alta muntanya compleixen uns criteris físics i demogràfics que palesen la singularitat orogràfica de l'àmbit de l'alta muntanya i l'isolament i forta atomització de la seva estructura demogràfica, i que es concreten en els següents:

- a) Des del punt de vista físic, es tracta d'entitats territorials que tenen un mínim del 60% de la seva superfície per damunt de la cota altitudinal dels 700 metres i un pendent mitjà superior al 30%.
- b) Des del punt de vista demogràfic, tenen més d'un 40% dels nuclis de població per damunt de la cota dels 750 metres i més del 40% dels nuclis amb una població inferior a les 50 persones habitants.

3. L'Aran i la demarcació veguerial de l'Alt Pirineu sumen, als criteris físics i demogràfics definits en l'apartat anterior, una situació de llunyania dels principals nodes de població i activitat econòmica del país i una estructura econòmica fortament polaritzada cap al sector terciari. Aquests indicadors delimiten un subàmbit territorial específic al qual cal prestar una atenció especial en el marc d'aquesta llei.

Article 3. Finalitats

1. Les finalitats generals d'aquesta llei, i dels instruments que estableix, són:

- a) Crear oportunitats per fixar la població existent, així com atraure nova població, com a element clau de desenvolupament social i econòmic de l'alta muntanya.
- b) Situar, en l'eix principal de les polítiques de muntanya, el desenvolupament d'empreses i projectes econòmics, amb la creació de polítiques d'atracció que garanteixin més llocs de treball, ocupació tot l'any i una diversificació de l'economia.

- c) Preservar i posar en valor els actius territorials estratègics, entre els quals s'inclouen el patrimoni natural, l'arquitectònic, el cultural i el paisatgístic, així com els serveis ecosistèmics que l'alta muntanya presta al conjunt de la societat, promovent, si s'escau, la innovació en la gestió del territori mitjançant solucions de major viabilitat econòmica basades en la natura.
- d) Incorporar, entre els objectius estratègics de la política de muntanya, l'adaptació als efectes del canvi climàtic, així com la internacionalització i l'aprofitament de les oportunitats que permet la cooperació transfronterera.
- e) Garantir la gestió, la innovació i la qualitat en la prestació de serveis més enllà de la inversió en equipaments.
- f) Promoure, a l'hora de minimitzar els inconvenients d'una posició territorial perifèrica, la digitalització i, especialment, la innovació logística, laboral i social que l'ha d'acompanyar per garantir els seus beneficis potencials.
- g) Assegurar les infraestructures viàries locals que més afecten el dia a dia de la ciutadania resident.
- h) Donar suport a les estacions de muntanya i la seva adaptació, així com a d'altres activitats econòmiques d'interès estratègic per al desenvolupament territorial.
- i) Dotar els territoris de l'alta muntanya d'una infraestructura administrativa que garanteixi l'assistència tècnica als municipis de l'alta muntanya.
- j) Promoure un model de governança que enforteixi els instruments de participació, la representativitat, l'especificitat de cada territori, la concertació i la corresponsabilitat dels seus respectius actors.
- k) Ajustar les polítiques públiques a les especificitats de l'àmbit territorial de l'alta muntanya i de cadascuna de les unitats territorials que el conformen.

2. Per tal d'assolir les finalitats enunciades en l'apartat anterior:

- a) Es crea l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya amb la funció, entre d'altres, d'observatori dels territoris de l'alta muntanya i d'impuls de projectes i actuacions estratègiques.
- b) Es crea la figura del Pla d'Actuacions Estratègiques, de caràcter sexennal.
- c) S'estableix una nova arquitectura de governança entre la Generalitat i els principals actors dels territoris d'alta muntanya.

Article 4. Principis

Aquesta llei es fonamenta en els principis següents:

- a) Cohesió territorial, procurant l'establiment d'unes condicions de vida equitatives per a les persones que resideixen a l'àmbit territorial de l'alta muntanya.

- b) Resiliència territorial, entès com la capacitat dels territoris de l'alta muntanya per afrontar les dificultats vinculades als criteris físics i demogràfics que les caracteritzen i promoure processos de transformació que els permetin sorgir reforçats.
- c) Coherència en la gestió dels recursos i del territori, per tal de fomentar l'autosuficiència i adaptar-se a les particularitats de les entitats territorials que conformen els territoris de l'alta muntanya.
- d) Sostenibilitat, promovent aquelles polítiques que permetin recuperar els entorns i salvaguardar els valors culturals, ambientals i socials propis dels territoris que conformen l'alta muntanya.
- e) Proximitat, per tal que els processos de presa de decisions i gestió de les polítiques públiques que afecten a l'àmbit territorial de l'alta muntanya es duguin a terme de la manera més propera als habitants d'aquest territori.
- f) Coordinació i cooperació entre les entitats territorials i els actors implicats en el desenvolupament de les polítiques públiques que afecten a l'àmbit territorial de l'alta muntanya.
- g) Perspectiva de gènere, per tal d'identificar les desigualtats de tracte i d'oportunitats entre homes i dones i afavorir la igualtat efectiva en matèria institucional i organitzativa, participació i distribució del recursos.

Títol II. De l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya.

Article 5. Naturalesa i seu

1. Es crea l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya, la qual es configura com una unitat integrada en el departament competent en matèria de territori, depenent de l'òrgan que es determini reglamentàriament.
2. La seu de l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya s'ha d'establir a la demarcació veguerial de l'Alt Pirineu, sens perjudici que pugui utilitzar també altres dependències per tal d'acostar la seva acció al conjunt de l'àmbit territorial de l'alta muntanya, d'acord amb el principi de proximitat que recull aquesta llei.

Article 6. Funcions

1. L'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya, té atribuïdes les funcions d'oficina tècnica de projectes i actuacions estratègiques i la funció d'observatori dels territoris de l'alta muntanya en els termes previstos en aquest capítol, a més de qualsevol altra funció que li sigui encomanada per llei o reglament en el marc de les finalitats previstes per aquesta llei.
2. La funció d'oficina tècnica de projectes i actuacions estratègiques té com a objectius principals:
 - a) Elaborar la proposta del Pla d'Actuacions Estratègiques amb caràcter sexennal, així com impulsar i coordinar el seu desplegament.

- b) Detectar i fer una selecció d'aquelles actuacions d'interès que es considera que tenen vocació estratègica.
- c) Dirigir la coordinació de l'execució de les actuacions estratègiques que tenen caràcter interdepartamental.
- d) Elaborar la memòria de les actuacions amb vocació estratègica prevista a l'article 8 d'aquesta llei en relació a les actuacions de caràcter interdepartamental i de caràcter local però el promotor no està en disposició de poder-la elaborar.
- e) Impulsar l'elaboració de la memòria de les actuacions amb vocació estratègica per part dels departaments, quan aquestes tenen caràcter sectorial; i per part d'altres promotors, quan aquestes tenen caràcter local.
- f) Preparar la documentació i fer les gestions necessàries per accedir a possibles fonts de finançament i convocatòries d'ajuts en el cas d'actuacions incloses al Pla d'Actuacions Estratègiques condicionades a l'obtenció de cofinançament.
- g) Elaborar l'Informe anual de seguiment del desplegament del Pla previst a l'article 11 d'aquesta llei.
- h) Coordinar els espais de governança que estableix aquesta llei.

3. La funció d'observatori dels territoris de l'alta muntanya té com a objectius principals:

- a) Impulsar treballs de diagnosi i prospectiva.
- b) Identificar reptes i detectar necessitats dels territoris de l'alta muntanya.
- c) Avaluar les polítiques públiques sectorials aplicades en els territoris de l'alta muntanya.
- d) Informar els processos normatius i de planificació i programació, per garantir que es tenen en compte les especificitats dels territoris de l'alta muntanya.
- e) Fer el seguiment detallat de l'execució i l'avaluació de l'impacte de les actuacions incloses al Pla d'Actuacions Estratègiques.
- f) Elaborar i publicar anualment un informe de conclusions on es reflecteixi la realitat dels territoris de l'alta muntanya, amb l'objectiu que els poders públics més directament concernits n'estiguin informats.

4. La funció d'observatori ha d'incloure la perspectiva de gènere interseccional en el seu desplegament.

Títol III. Del Pla d'Actuacions Estratègiques

Article 7. El Pla d'Actuacions Estratègiques

1. El Pla d'Actuacions Estratègiques, que té una vigència de sis anys, determina les prioritats d'actuació no ordinària de la Generalitat en l'àmbit territorial de l'alta muntanya i preveu els mitjans de finançament o cofinançament pluriennal de les actuacions que s'hi inclouen.

2. Els departaments de la Generalitat de Catalunya han de participar en l'elaboració del Pla d'Actuacions Estratègiques i en la seva execució, especialment quan l'actuació inclou accions sobre les quals tenen competència, expertesa o els instruments més adequats.

3. El Pla d'Actuacions Estratègiques, amb l'objectiu de garantir una especial atenció a l'Aran i a la demarcació veguerial de l'Alt Pirineu, presentarà una secció específica amb les actuacions estratègiques per al desenvolupament d'aquestes comarques.

4. L'elaboració del Pla d'Actuacions Estratègiques haurà d'incloure una avaluació del seu impacte del gènere i haurà d'haver considerat i incorporat en la seva fase de disseny i planificació els informes i recomanacions sobre igualtat de gènere de l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya.

Article 8. Procediment d'elaboració, tramitació i aprovació del Pla d'Actuacions Estratègiques

1. El procediment d'elaboració i tramitació del Pla d'Actuacions Estratègiques previst en aquesta llei s'ha d'articular amb els instruments de governança previstos en el títol IV d'aquesta llei, i es desenvoluparà per reglament.

2. La detecció de les actuacions d'interès a incloure en el Pla d'Actuacions Estratègiques correspon a l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya, als ens locals i els actors econòmics i socials de l'àmbit territorial de l'alta muntanya, als diversos departaments de la Generalitat i a l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran.

3. La proposta formal del Pla correspon a l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya, que farà una selecció de les actuacions amb vocació estratègica d'entre les actuacions d'interès que s'hagin detectat, de conformitat amb els criteris previstos a l'article 9 d'aquesta llei, de les quals se'n donarà compte al Consell General de l'Alta Muntanya.

De les actuacions seleccionades, l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya elaborarà una Memòria d'avaluació, que contingui la descripció detallada de l'actuació, les tasques i fases per a la seva execució, la identificació dels actors que hi han d'intervenir, l'avaluació d'impacte de gènere, el pressupost estimat, l'impacte esperat i la valoració de l'actuació.

4. El Pla d'Actuacions Estratègiques i la seva eventual modificació l'aprova provisionalment el Consell General de l'Alta Muntanya i definitivament el Govern.

Article 9. L'actuació estratègica

1. Als efectes d'allò previst en aquesta llei, es considera actuació estratègica aquella inclosa en el Pla d'Actuacions Estratègiques.

2. La selecció de les actuacions amb vocació estratègica i la seva inclusió com a actuació estratègica en el Pla d'Actuacions Estratègiques es farà tenint en compte el compliment d'algun dels criteris següents:

- a) Tenir capacitat tractora de l'economia i el desenvolupament.
- b) Actuar com a palanca de canvi i transformació.

- c) Ajudar a posar en valor els actius territorials i els recursos endògens existents i a corregir dinàmiques territorials indesitjables.
- d) Requerir la participació i coordinació de múltiples actors.
- e) Tenir caràcter innovador o demostratiu.
- f) Tenir un impacte positiu supramunicipal.
- g) Ser viable i autosuficient un cop finalitzada la vigència del Pla d'Actuacions Estratègiques corresponent.
- h) Tenir un impacte positiu en la consecució de la igualtat real i efectiva de dones i homes.

3. No té la consideració d'actuació estratègica, als efectes d'aquesta llei, aquella actuació que, tot i ser rellevant per al territori, té caràcter ordinari o recurrent en el marc de les competències atribuïdes als departaments de la Generalitat de Catalunya i que no són específiques de l'àmbit de l'alta muntanya o que ja forma part d'una planificació sectorial.

Article 10. Execució de les actuacions estratègiques.

1. Correspon a l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya dirigir la coordinació de l'execució de les actuacions estratègiques que tenen un caràcter interdepartamental, això és, que requereixen de la participació de més d'un departament de la Generalitat de Catalunya.
2. Correspon al departament de la Generalitat competent en la matèria l'execució de les actuacions estratègiques que tenen un caràcter sectorial, quan no és necessària la participació de cap altre departament o aquesta participació és menor en el context global de l'actuació.
3. Correspon als ens locals i les entitats de dret públic o privat l'execució de les actuacions estratègiques que hagin promogut i que hagin estat incloses en el Pla d'Actuacions Estratègiques.

Article 11. Finançament de les actuacions estratègiques

1. El Pla d'Actuacions Estratègiques ha de fer constar el tipus de finançament vinculat a les diferents actuacions estratègiques recollides en el seu instrument, tot distingint:
 - a) Actuacions que tenen compromès el seu finançament de manera íntegra, ja sigui amb caràcter anual o pluriennal.
 - b) Actuacions estratègiques que queden condicionades a la consecució del cofinançament necessari dins del període de vigència del Pla.
2. Les actuacions estratègiques de caràcter interdepartamental es financen a càrrec del pressupost dels diferents departaments competents, corresponent a l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya la coordinació en la seva execució.
3. Les actuacions estratègiques de caràcter sectorial es financen a càrrec del pressupost del departament competent i les actuacions estratègiques de caràcter local es financen a càrrec del pressupost de l'ens promotor.

4. Totes les actuacions estratègiques poden ser cofinançades amb càrrec als pressupostos dels diferents departaments de la Generalitat de Catalunya, d'altres actors implicats o qualsevol altra fonts de finançament a la qual sigui possible accedir.

Article 12. Informe de seguiment del desenvolupament del Pla d'Actuacions Estratègiques

1. L'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya elaborarà anualment un informe de seguiment del desplegament del Pla en què s'analitzarà si les actuacions estratègiques contingudes en el mateix han assolit les finalitats proposades i, en el seu cas, si és necessari adoptar alguna mesura addicional dirigida a la seva correcta implementació.

2. L'Informe de seguiment del desenvolupament del Pla d'Actuacions Estratègiques serà aprovat provisionalment pel Consell General de l'Alta Muntanya, que l'elevà al Govern per a la seva aprovació.

3. L'informe de seguiment del desenvolupament del Pla d'Actuacions Estratègiques tindrà caràcter públic i es difondrà a través del Portal de Transparència.

Títol IV. Dels instruments de governança

Article 13. El Consell General de l'Alta Muntanya

1. El Consell General de l'Alta Muntanya, adscrit al departament competent en matèria de territori, és l'òrgan de governança territorial i sectorial principal per al desplegament d'aquesta llei i està format per representants dels diversos departaments més directament implicats en les polítiques de muntanya, pels ens locals i per les associacions i organitzacions representatives d'interessos econòmics i socials de l'àmbit territorial de l'alta muntanya. La seva composició i funcionament s'ha d'establir per reglament i, en tot cas, ha de garantir una representació equilibrada de dones i homes.

2. El Consell General de l'Alta Muntanya té atribuïdes les funcions següents:

- a) Aprovar provisionalment el Pla d'Actuacions Estratègiques i elevar-lo al Govern per a la seva aprovació definitiva.
- b) Aprovar provisionalment l'informe anual de seguiment del desenvolupament del Pla d'Actuacions Estratègiques.
- c) Participar en la funció d'observatori dels territoris de l'alta muntanya i, en tot cas, aprovar l'informe anual de conclusions.
- d) Informar sobre aquelles qüestions que li siguin plantejades en relació a les polítiques de muntanya, inclosa la selecció d'actuacions amb vocació estratègica.
- e) Qualsevol altra funció que li sigui encomanada dins les finalitats d'aquesta llei o li sigui atribuïda per llei o reglament.

Article 14. Grups de treball, comissions i taules sectorials

1. Amb caràcter general, la detecció d'actuacions d'interès i l'elaboració de la memòria de les actuacions amb vocació estratègica s'ha de fer a partir de grups de treball, comissions o taules sectorials creades ad hoc per l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya i amb la participació dels principals actors implicats. En tot cas, en aquests espais de treball hi han d'estar representats els departaments més directament afectats per raó de les seves competències i s'ha de garantir una representació equilibrada de dones i homes.

2. Els criteris per seleccionar els membres dels grups de treball, comissions o taules sectorials previstes en aquest article, es determinaran reglamentàriament.

Article 15. Entitats territorials de referència

1. Aquesta llei, dins del seu àmbit territorial d'aplicació, considera la comarca com la unitat bàsica de referència, de gestió i de governança per al desplegament d'aquesta llei.

2. L'Aran, en virtut del règim jurídic especial garantit per l'article 94 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i la legislació que el desenvolupa, constitueix una entitat territorial singular dins de Catalunya. Aquesta llei, pel que fa al territori de l'Aran, s'ha de desplegar en el marc d'aquest règim jurídic especial.

Article 16. Instruments de cooperació territorial

1. El departament competent en matèria de territori pot formalitzar convenis amb cadascun dels consells comarcals de l'àmbit territorial de l'alta muntanya, atenent a l'especificitat de cada territori, per finançar actuacions d'impuls local no incloses al Pla d'Actuacions Estratègiques però que estan alineades amb les finalitats d'aquesta llei i tenen un interès públic acreditat.

2. Aquests convenis, que poden tenir una vigència màxima de quatre anys, especificaran les obligacions i compromisos econòmics assumits per cadascuna de les parts, així com la seva distribució temporal i s'imputen a càrrec del pressupost del departament d'adscripció de l'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya.

3. El Conselh Generau d'Aran, d'acord amb els termes fixats per la legislació reguladora del seu règim jurídic especial, es relaciona de manera bilateral amb els òrgans centrals del Govern i de l'Administració de la Generalitat. Aquest instrument de cooperació territorial s'ha de formular en el marc d'aquest règim especial.

Article 17. Col·laboració amb l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran

1. L'Observatori i Oficina de l'Alta Muntanya i l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran han d'establir els mecanismes de coordinació i col·laboració necessaris en l'elaboració i execució del Pla d'Actuacions Estratègiques i en la consecució de les finalitats d'aquesta llei.

2. En relació al Pla d'Actuacions Estratègiques, l'Institut pot participar en la detecció d'actuacions de potencial interès, així com col·laborar en l'elaboració de les memòries de les actuacions amb vocació estratègica que s'acordin i en l'execució de les actuacions estratègiques que se li deleguin en l'àmbit territorial de l'Alt Pirineu i Aran.

Disposició addicional única

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el departament competent en matèria de territori ha d'articular els corresponents instruments de col·laboració i cooperació interadministrativa amb la comarca de la Garrotxa en matèria de camins de la xarxa veïnal i rural, camins no rodats, mobilitat i transport; atesa la seva situació singular ja que, tot i no ser una comarca d'alta muntanya, requereix necessitats específiques en aquests àmbits per les seves característiques.

Disposició derogatòria única

1. Queden derogades les següents disposicions:

- a) Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya.
- b) Decret 566/1983, de 7 de desembre, sobre desplegament reglamentari de la Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya.
- c) Decret 84/1984, de 16 de març, sobre desplegament de la Llei 2/1983, d'alta muntanya.
- d) Decret 348/1984, de 26 d'octubre, sobre la publicació de la llista de zones de muntanya i de municipis que les componen.
- e) Decret 329/1985, de 14 de novembre, pel qual es declaren Zona de Muntanya determinats municipis.
- f) Decret legislatiu 3/1986, de 4 d'agost, pel qual es modifica la Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya.
- g) Decret 327/1989, de 25 d'octubre, pel qual s'amplia la relació de zones de muntanya i de municipis que les componen.
- h) Decret 216/1990, de 30 de juliol, pel qual s'amplia la relació de zones de muntanya i de municipis que les componen.
- i) Decret 113/1992, de 28 d'abril, pel qual s'amplia la relació de zones de muntanya i de municipis que les componen.
- j) Decret 116/1992, de 28 d'abril, sobre seguiment dels plans comarcals de muntanya.
- k) Decret 117/1992, de 28 d'abril, pel qual es declaren zona de muntanya determinats municipis.
- l) Decret 136/1993, de 23 de març, pel qual es declaren zona de muntanya determinats municipis.
- m) L'article 41 de la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives.

- n) Decret 275/2004, d'11 de maig, pel qual es modifica la composició del Consell General de l'Alta Muntanya.
 - o) Decret 207/2007, de 18 de setembre, pel que es modifica la composició del Consell General de l'Alta Muntanya.
 - p) Decret 258/2008, de 23 de desembre, pel qual es declara zona de muntanya el municipi de Tiurana.
 - q) Decret 80/2012, de 10 de juliol, pel qual s'amplia la relació de zones de muntanya i de municipis que les componen i es declara zona de muntanya el municipi de Torà.
2. Queden derogats expressament els plans comarcals i programes zonals de muntanya adoptats en desplegament de la Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya, i en especial, queden derogades expressament les següents disposicions:
- a) Decret 223/1989, d'1 d'agost, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Ripollès.
 - b) Decret 224/1989, d'1 d'agost, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Berguedà.
 - c) Decret 225/1989, d'1 d'agost, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de l'Alt Urgell.
 - d) Decret 226/1989, d'1 d'agost, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Pallars Sobirà.
 - e) Decret 227/1989, d'1 d'agost, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de la Garrotxa.
 - f) Decret 308/1989, de 25 d'octubre, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de la Cerdanya.
 - g) Decret 309/1989, de 25 d'octubre, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Solsonès.
 - h) Decret 273/1990, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Pallars Jussà (1991-1995).
 - i) Decret 274/1990, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de la Val d'Aran (1991-1995).
 - j) Decret 275/1990, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de l'Alta Ribagorça (1991-1995).
 - k) Decret 363/1994, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el Programa zonal de muntanya del Montseny-Guilleries-Lluçanès per al període 1994-1998.
 - l) Decret 86/1995, 21 de febrer, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Berguedà.

- m) Decret 87/1995, de 21 de febrer, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Solsonès.
 - n) Decret 88/1995, de 21 de febrer, pel qual s'aprova el Programa zonal de muntanya Prades-Montsant per al període 1994-1998.
 - o) Decret 89/1995, de 21 de febrer, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de la Garrotxa.
 - p) Decret 90/1995, de 21 de febrer, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de l'Alt Urgell.
 - q) Decret 91/1995, de 21 de febrer, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Ripollès.
 - r) Decret 167/1995, de 16 de maig, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Pallars Sobirà.
 - s) Decret 295/1995, de 7 de novembre, pel qual s'aprova el Programa zonal de muntanya del Montsec per al període 1995-1999.
 - t) Decret 296/1995, de 7 de novembre, pel qual s'aprova el Programa zonal de muntanya dels ports de Beseit per al període 1995-1999.
 - u) Decret 297/1995, de 7 de novembre, pel qual s'aprova el Programa zonal de muntanya dels Altiplans Centrals per al període 1995-1999.
 - v) Decret 299/1995, de 25 d'octubre, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de la Cerdanya.
 - w) Decret 286/1996, de 23 de juliol, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya de l'Alta Ribagorça.
 - x) Decret 287/1996, de 23 de juliol, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya d'Era Val d'Aran.
 - y) Decret 288/1996, de 23 de juliol, pel qual s'aprova definitivament el Pla comarcal de muntanya del Pallars Jussà.
3. Queda derogada qualsevol altra disposició de rang igual o inferior que s'oposi a l'establert en aquesta llei.

Disposicions finals

Primera. Es modifica l'article 74 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

Article 74 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril. "Municipis d'alta muntanya"

"74.1 Els municipis que formen part de l'àmbit territorial de l'alta muntanya queden integrats en el règim comarcal especial establert per la Llei de l'organització comarcal de Catalunya, sens perjudici de l'aplicació dels beneficis que determina l'apartat 2."

"74.2 Les bases de selecció del Pla director d'inversions locals de Catalunya poden establir criteris prioritaris en relació amb les obres i els serveis que sol·licitin aquests municipis. Els municipis d'alta muntanya poden tenir tractament preferencial en les ajudes i les subvencions de caràcter sectorial que són competència de la Generalitat i gaudir dels ajuts tècnics i dels altres beneficis que estableix la legislació específica sobre aquesta matèria."

"74.3 Als municipis d'alta muntanya, els són aplicables les disposicions específiques que estableix la legislació sectorial sobre aquesta matèria."

Segona. Es modifica l'article 34 del Decret legislatiu 4/2003, de de 4 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de l'organització comarcal de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

Article 34 del Decret legislatiu 4/2003, de 4 de novembre. "Comarques d'alta muntanya"

"34.1 Les comarques incloses en l'àmbit territorial de l'alta muntanya per la Llei XX/2024, de, d'alta muntanya, han d'exercir les funcions que els atribueix la legislació específica que les afecta, sens perjudici de les altres competències que resulten del règim general establert per aquesta llei."

"34.2 En la resta de matèries s'han de regir pel règim comarcal general."

Tercera. S'autoritza el Govern de la Generalitat de Catalunya perquè dicti les disposicions reglamentàries per al desplegament d'aquesta llei dins del termini màxim d'un any des de la seva entrada en vigor.

Quarta. Aquesta llei entra en vigor al cap d'un mes d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Ester Capella i Farré
Consellera de Territori

Signat electrònicament